Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000680

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ільїн Іван Юрійович
2. Ivan Y. Ilyin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12486

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.41

Тема дисертації:

1. Соціокультурні та екзистенціальні виміри самотності сучасної людини

2. Sociocultural and existential dimensions of loneliness of modern human

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження «Соціокультурні й екзистенціальні виміри самотності сучасної людини» комплексно аналізує феномен самотності враховуючи трансформаційні аспекти сучасного буття, що виражені в радикальних змінах цивілізації XX-XXI ст.: цифровізація, засилля соціальних мереж, які є новим паноптикумом, новій етиці та моралі, що дозволяє скасовувати інтелектуалів, героїзовувати злочинців та керувати сучасною людиною за допомогою нових засобів влади – трендів, екзаменів та «культури скасування». Актуальність дослідження зумовлена тим, що класичних інтерпретацій самотності (психологічні, соціологічні чи антропологічні) не вистачає для сучасного грунтовного пояснення причин відчуження сучасної людини, бо цифрова доба привела за собою засилля трендів та симулякрів, панування культури скасування та романтизацію злочинності. В роботі досліджується парадоксальний феномен: прагнучи комунікації, сучасна людина дедалі наражається на екзистенціальну самотність. Сучасна людина

втрачає не лише приватність, але і свободу слова, автономію й здатність до справжньої суб'єктності. У дослідженні обґрунтовується, що соціальні мережі, які першопочатково повинні були стати новою ареною для конструктивного діалогу між людьми, перетворилися на форму паноптикому, де кожен суб'єкт водночас є наглядачем і об'єктом контролю (як і описував паноптикум М. Фуко в своїй роботі «Наглядати й карати»). В роботі доведено, що причиною самотності є поєднання технологічних, соціокультурних та владних механізмів впливу, де створюються нові ієрархії, а людина фактично займається втечею від свободи. Автор приділив увагу феноменам «культури скасування» та агресії натовпу, що спричиняють маргіналізацію інтелектуалів, ведуть до знецінення гуманістичних цінностей та формування нових типів вигнанців XXI ст. - «самітників» у паноптикумі та соціальний середі. Автором запропонований термін «особистісна неприязнь соціальної мережі». Серед проблемних аспектів самотності проаналізовані: нав'язування трендів як інструменту влади, формування поведінкових алгоритмів, а також механізми героїзації злочинців-самітників і героїзації воєнних злочинів, що впливають на масову свідомість та підміняють основи моралі та етики. В історико-філософській частині дослідження автор простежує еволюцію інтерпретацій поняття самотності від античності до епохи постмодернізму. Робота систематично показує, що самотність завжди мала контраверсійні оцінки: Платон вважав самотність втратою цілісності, стоїки – єдиним шляхом до стійкості та цілісності, Петрарка вважав самотність необхідністю сучасної йому людини, модерністи розривали зі світом за допомогою самотності, а постмодерністи бачать відчуження сучасної людини у зв'язку з пануванням цифрових технологій та соціальних мереж. Підкреслено розрізнення самотності, запропоноване в метаантропології Н. Хамітова: український філософ розрізняє деструктивну самотність та конструктивне усамітнення, що дає змогу вписати феномен у три виміри людського буття – буденний, граничний та метаграничний. В методологічній основі роботи лежать концепти М. Фуко, зокрема говернментальність, нагляд і покарання, а також аналіз екзамену як інструменту формування соціальної ієрархії та відсіювання «неблагонадійних». За допомогою ідей Ж. Бодріяра щодо симулякрів і симуляції автор дослідження описує вплив медіареальності на конструювання самотності та розмивання меж між реальним і вигаданим в бутті сучасної людини. Концепт «втечі від свободи» Е. Фромма застосовано для аналізу буття сучасної людини, де вона (людина) займається втечею від свободи, фактично віддаючи власну свободу в обмін на мирне існування, комфорт та захищеність, не зважаючи, що буття в цифровому світі не може гарантувати цих прав та свобод. Наукова новизна роботи полягає у вперше здійсненому в українській філософській антропології комплексному аналізі соціокультурних та екзистенціальних вимірів самотності сучасної людини. Автор враховує вплив цифрових технологій, соціальних мереж, нових механізмів влади, засилля трендів та симулякрів, культури скасування (cancel culture). У роботі доведено, що самотність сучасної людини є не тільки станом внутрішнього відчуження, але й організованим простором, що створила влада. Уточнено, що деструктивний потенціал самотності сучасної людини може бути трансформований у конструктивний через усамітнення, творчість та переосмислення власної суб'єктності. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів у подальших антропологічних, соціокультурних та етичних, есетичних студіях, у гуманітарній освіті, а також у розробці підходів до подолання різних форм деструктивної самотності, характерних для цифрової епохи, використання матеріалів для лекцій на філософських факультетах для філософських, соціологіних та культурологічних спеціальностей.

2. The dissertation study «Sociocultural and existential dimensions of loneliness of modern man» comprehensively analyzes the phenomenon of loneliness taking into account the transformational aspects of modern life, which are expressed in the radical changes in civilization of the XX-XXI centuries: digitalization, the dominance of social networks, which are a new panopticon, a new ethics and morality, which allows you to cancel intellectuals, heroize criminals and lead a modern person with the help of new means of power - trends, exams and «cancel culture». The relevance of the study is due to the fact that classical interpretations of loneliness (psychological, sociological or anthropological) are not enough for a modern thorough explanation of the reasons for the alienation of modern man, because the digital age has led to the dominance of trends and simulacra, the domination of cancel culture and the romanticization of crime. The work explores a paradoxical phenomenon: striving for communication, modern human is increasingly exposed to existential loneliness. Modern human loses not only privacy, but also

freedom of speech, autonomy and the ability to true subjectivity. The study substantiates that social networks, which initially were supposed to become a new arena for a constructive dialogue between people, turned into a form of panopticon, where each subject is at the same time the overseer and the object of control (as described by M. Foucault). The work proves that the cause of loneliness is a combination of technological, sociocultural and power mechanisms of influence, where new hierarchies are created, and a person actually escapes from freedom. The author paid attention to the phenomena of «cancel culture» and the aggression of the crowd, which cause the marginalization of intellectuals, lead to the devaluation of humanistic values and the formation of new types of exiles of the 21st century – «hermits» in the panopticon and social environment. The author proposed the term «personal dislike of the social network». Among the problematic aspects of loneliness are analyzed: the imposition of trends as an instrument of power, the formation of behavioral algorithms, as well as the mechanisms of glorification of lone criminals and the glorification of war criminals that affect mass consciousness and replace the foundations of morality and ethics. In the historical and philosophical part of the study, the author traces the evolution of interpretations of the concept of loneliness from antiquity to the era of postmodernism. The work systematically shows that loneliness has always had controversial assessments: Plato considered loneliness a loss of integrity, the Stoics the only way to stability and integrity, Petrarch considered loneliness a necessity for a modern person, modernists broke with the world through loneliness, and postmodernists see the alienation of modern man in connection with the dominance of digital technologies and social networks. The distinction of loneliness, proposed in the meta-anthropology of N. Khamitov, is emphasized: the Ukrainian philosopher distinguishes between destructive loneliness and constructive solitude, which makes it possible to fit the phenomenon into three dimensions of human existence - ordinary, boundary and meta-boundary. The methodological basis of the work is based on the concepts of M. Foucault, in particular governmentality, supervision and punishment, as well as the analysis of the exam as a tool for forming a social hierarchy and weeding out the «unreliable». Using the ideas of J. Baudrillard on simulacra and simulation, the author of the study describes the influence of mediareality on the construction of loneliness and the blurring of the boundaries between the real and the fictional in the being of modern man. The concept of "escape from freedom" by E. Fromm is used to analyze the existence of a modern person, where he (a person) is engaged in an escape from freedom, actually giving his own freedom in exchange for a peaceful existence, comfort and security, despite the fact that being in the digital world cannot guarantee these rights and freedoms. The scientific novelty of the work consists in the complex analysis of sociocultural and existential dimensions of loneliness of modern man, first carried out in Ukrainian philosophical anthropology. The author takes into account the influence of digital technologies, social networks, new mechanisms of power, the dominance of trends and simulacra, cancel culture. The work proves that the loneliness of modern man is not only a state of internal alienation, but also an organized space created by power. It is clarified that the destructive potential of loneliness of modern man can be transformed into constructive through solitude, creativity and rethinking of one's own subjectivity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ільїн І.Ю. Героїзація злочинців: філософсько-антропологічні аспекти. Культорологічний альманах Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова. Філософія. 2024. Вип. 3. с. 219- 227. 23 DOI https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.3.25

- 2. Ільїн І.Ю. Соціальні мережі як новий «Паноптикум»: в'язниця самотніх. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип 5. с. 38- 46. DOI https://doi.org/10.32782/apfs.v053.2025.6
- 3. Ільїн І.Ю. Самотність в романі Александра Троккі «Молодий Адам»: феноменологічні та психоаналітичні виміри. Вісник гуманітарних наук. 2025. Вип 13. Філософія. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.17781850
- 1. Ilyin I. Heroization of war criminals: socio-cultural and anthropological dimensions. KELM (Knowledge Education Law Management). № 4 (72). 2025. p. 61-68. DOI https://doi.org/10.51647/kelm.2025.4.10

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заблоцький Віталій Петрович

2. Vitalii P. Zablotskyi

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-6733-6532

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добродум Ольга Вікторівна

2. Olga V. Dobrodum

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7651-4946

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малімон Віталій Іванович

2. Vitaliy I. Malimon

Кваліфікація: к.держ.упр., доцент, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0446-3902

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Код за ЄДРПОУ: 02070855

Місцезнаходження: вул. Карпатська, Івано-Франківськ, 76019, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковтун Наталія Михайлівна

2. Nataliia M. Kovtun

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5529-8655

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Катерина Сергіївна

2. Kateryna S. Honcharenko

Кваліфікація: к.філос.н., доцент, 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1162-9464

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=ZOJCMToAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Терепищий Сергій Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Терепищий Сергій Олександрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кліваденко Наталія Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна